No. 2501 Donderdag 24 December 1931. 48ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Pastorie San Mateo, Tel. 413.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f.0.50 voor elken regel meer 10 cts.

KERSTMIS.

Hoe verschillend wordt door velen dit feest begroet! Velen voelen zich even gelukkig als de kinderen die in blijde verwachting uitzien naar den lichtenden kerstboom: bij vele anderen knaagt dit feest aan de ziel. Zij verweren zich daartegen met handen en voeten. Niet omdat zij niet van Kerstmis houden of omdat de malaise van dit jaar overal buiten de oevers treedt.

Maar velen vinden in de wereld van thans, met haar tweespalt en leugens met haar heidendom en platheid geen plaats voor een kerstfeest.

Iemand heeft eens geschreven dat hij nooit ware vreugde gekend had onder de kerstboom; omdat hij steeds aan de menschen denken moest, die ook in die dagen in nood zijn. De kerstboom met zijn zilveren lichten en gevulde glazen op versierde tafels konden hem geen coulissen zijn voor al die onopgeloste problemen als werkeloosheid, gemis aan sociale voorzorg enz. waarin met een paar dagen kerstmisstemming niet voorzien is, en die op den dag na Kertmis weder in het oude proza op de markt des levens staan. Ik heb er moeilijkheden tegen om Kerstmis te vieren in een wereld, die niet bereid is, om Cristelijk te zijn in den zin van den Nazarener.

Kerstmis is dan ook voor velen niet meer dan den dag waarop men kerstgans eet met dito krans of pudding. En voor even velen niet meer dan een week, waarop door die diverse artikelen in onze cassa, weer iets goed gemaakt wordt in de slechte tijden die achter ons liggen.

Ik heb eens een uitnoodiging ontvangen voor een kerstavondviering met.... bal na.

Zoo zijn we verpatst, dat we het mysterie van Bethlehem gaan spannen in het raam van de Jazzmuziek. Kan de wereld zich dan niet meer eens een paar dagen inhouden en in zich zelf keeren en voor de kribbe knielen. Kerstmis is een religieus feest. Wanneer men de ster van Bethlehem uitdooft, en het gezang der Engelen met gramofoonplaten doodslaat, wanneer men de maagdelijke Moeder, den biddende H. Joseph en het goddelijk Kind omdicht in een flauwe legende en een sentimenteel sprookje, wat blijft er dan nog over.

Laat ons terugkeeren naar de bronnen: in deze dagen afleggen alle leugen en alle klatergoud. Laten wij gaan neerzitten aan de voeten van den Dooper en ons laten zeggen, dat midden onder ons staat Hij, die na hem kwam, die voor hem geweest was, en wiens schoenriem los te maken, geen menschenkind waardig is. En afgezanten komen tot hem. Zij willen weten krachtens welk gezag hij predikt aan den Jordaan en daar doopt. Maar zij zullen zich met ernstiger zaken moeten bezig houden. Want midden onder hen staat Hij die steeds grooter worden moet.

Kerstmis is geweest. Zij zullen kerstmis moeten vieren.

Zoo ook wij, daarom keer in u zelf. Gun uzelf een heilig uur. Transeamus. Laten we gaan naar de kribbe. Dit Christuskind heeft ons wat te zeggen. Laat de wereld achter u verzinken en dring binnen in den stillen glans van Bethlehem.

Al het andere toch heeft geen zin. Natuurlijk is met deze individueele waarheid het mysterie niet uitgeput

Kerstmis opent een sociale horizon. Kerstmis is gerechtigheid, gemeenschap, liefde.

O, wolken regent den Rechtvaardige! Den Heiland. Den Nazarener. Den Verlosser.

Hij komt tot ons. Hoort de Engelen zingen.

Wanneer dit niet waar is, wanneer deze wereld niets bemerkt van het Christendom, zij allen die weenen en zuchten in dit tranendal: dan willen wij de kribbe niet voor ons alleen.

Vrede moet er zijn voor alle menschen, die inwendig den wil tot het Christendom hebben, die familie, kind en gezag in eer houden. Boven hun dak zal de ster staan, en Maria en Josef met het kind in hun woning binnentreden.

Maar wij moeten ook willen dat het Christendom zijn intrek neme in ons werk, in onze zaken in onze bedrijven en in ons openbare leven.

Wanneer het Christendom opgesloten blijft in onze slaapkamers, of in onze bureau's, of in de paramenten kasten onzer sacristieen, dan willen we geen christendom, geen kerstmis. Laten de Engelen over dit eiland vliegen en aan de menschen zeggen, aan alle ongeloovigen, ontevredenen, godsdiensthaters en God-schuwers, dat Christus geboren is, en over zijn volk heerschen zal.

En wanneer dit geschied dan zal onze maatschappij zich herstellen.

Daarom knielen wij bij de kribbe.

Alleen zoo is Kerstmis ons een feestdag. En niet enkel een sprookje of kerstboom of tafel met geschenken. Maar het groote mysterie, dat de wereld bedwingt.

Zalig Kerstfeest.

STILLE NACHT, HEILIGE NACHT.

Dag van Vrede, dag van liefde,
Zitten allen saam vergaard.
Vol herinnering aan 't verleden,
Kerstfeest vieren ver van eigen haard.
In gedachten zien we moeder, vrouw en kindren.
Zien we vrienden in mijmering stil en zoet.
En een weemoed komt ons overvallen
Dat een zeeman altijd lijden moet.

Stille Nacht, Heilige Nacht
Thans klinkt het Vrede op aarde.
Staakt nu den strijd,
De menschheid bevrijd
Van lijden en zorgen
Vraagt vergetelheid.

Dag van Vrede, dag van Liefde
Ootmoed maakt ons klein en stil.
Vertrouwen op God, op onzen Vader,
Buigen ons deemoedig aan zijn wil.
Dat ons schip behouden zal wederkeeren.
Ons zal voeren naar het vaderland,
Orkaan noch winden kan ons deeren,
Wij zijn immers in ons Vaders hand.

Stille Nacht, Heilige Nacht
't Gloria klinkt uit de hemelen.
Het kerstfestijn, heilig en rein,
Komt tot ons uit de hoogte
Waar de engelen zijn.

S.S.

Mgr. Verriet over Curaçao.

In de serie Indische voordrachten naar traditie door den Senaat der Keizer Karel Universiteit te Nijmegen met medewerking van de regeering georganiseerd, hield Z. H. Exc. Mgr I. Verriet O. P., de pas-benoemde Apostolisch-Vicaris en Bisschop van Curaçao op 29 Nov. een lezing over het onderwerp: „Curaçao in vogelvlucht in economisch, sociaal en politiek opzicht"

Aan het veslag (men lette er goed op dat het maar een verslag is) zooals de Maasbode het geeft ontleenen wij:

Mgr. Verriet begon met een beschouwing over Curaçao in het verleden.

Het was een noodlijdende kolonie die schatten gelds kostte.

De laatste tientallen jaren is hierin verandering gekomen door de vestiging van de Bataafsche Petroleum Maatschappij op het eiland.

Het is moeilijk om van Nederland uit, de toestanden in een kolonie te beoordeelen: de zeden, gewoonten, tradities etc. zijn er zoo heel anders.

Mgr. zal niet van missiologisch standpunt uit spreken, al zal dit moeilijk zijn, waar de missie voor Curaçao van intrinsiek belang is geweest, een feit, dat maar al te zeer bij de beschouwingen over deze kolonie uit het oog is verloren.

Zuiver economisch beschouwd was Curaçao vóór de vestiging van de Bataafsche aldaar, voor het moederland waardeloos.

Een ernstige poging om Curaçao vooruit te helpen werd eigenlijk niet gedaan.

Suriname daarentegen werd tengevolge van allerlei factoren veel ruimer geholpen.

Meermalen gingen dan ook in Nederland stemmen op om de kolonie te verkoopen. Blijkbaar was het niet doorgedrongen tot deze eischers, dat Nederland tegenover Curaçao een eereschuld had in te lossen, die het aannemen der voogdij ons had opgelegd.

Toen het missioneeringswerk op Curaçao begon, waren er een handjevol protestanten en Israëlietische planters, een handjevol kleurlingen en daarnaast een groot aantal negerslaven, die in moreel en materieel verval waren.

Bij de missioneering moest soms tegen de vooroordeelen der Europeesche bewoners sterk gestreden worden.

Voor het onderwijs werd door het gouvernement zoo goed als niets gedaan, en de strijd door de missie om het volksonderwijs gestreden 'werd eerst in 1927 door gelijkstelling van onderwijs beslecht.

Dank zij het katholiek onderwijs heeft men het weten klaar te spelen in een halve eeuw tijds (vanaf 1863) van vele vervallen kleurlingen volwaardige menschen te maken. Mgr. meent dat dit werk niet maar klakkeloos zou mogen worden opgegeven.

Met de komst van de Bataafsche in 1914 komt er op Curaçao meer welvaart.

Vooral de laatste tien jaren is er door de Hollandsche energie een geweldig werk tot stand gebracht, zoodat Curaçao een ongekende welvaart ging genieten. Dit alles kwam den arbeidenden stand, den handel, den fiscus ten goede, niet echter de openbare orde, de moraliteit, den geest van het eertijds tevreden volk.

Een zucht naar weelde en genot ontstond, waarmee de regeering volop meedeed. De bewindvoering was echter onordelijk en systeemloos.

Dit wekte vaak terecht een geest van ontevredenheid. Van eenige poging tot bescherming der inheemsche arbeidskrachten was geen sprake, en [illegible] van het eigen volk door het gouvernement verwaarloosd. In sociaal opzicht werd ook zoo goed als niets gedaan en pas door toedoen van den R. K. Volksbond kwam onlangs de eerste Ambachtsschool tot stand.

Onder leiding van Gouverneur van Slobbe is nu de ontwikkeling van de sociale wetgeving ter hand genomen. De Commissie, die deze wetgeving moet bestudeeren en bevorderen, is 18 Oct. l.l. geïnstalleerd, ten spijt van de huidige economische omstandigheden. Men wil en moet bij een komenden opbloei gereed zijn.

Spr. beschouwt den huidigen toestand van Curaçao als een van overgang uit een overspanningsperiode naar een meer normalen en gezonden toestand.

Ook op politiek gebied maakt het land een overgang door.

Een eigenlijk politiek leven bestond er vroeger in Curaçao niet, omdat het bewind geheel van boven af werd gevoerd.

In 1866 werd de Koloniale Raad met ruimere bevoegdheden o.a. de wetgevende bedeeld. Kiesrecht kreeg Curaçao echter niet: de raad werd door de regeering benoemd. Sinds 1902 kan hij voor de benoeming van ieder zelf aanbevelingen doen. Bij de tot nu toe vigeerende samenstelling is echter van een volksvertegenwoordiging in den eigenlijken zin geen sprake. O. a. acht Mgr. het Katholieke element bij een bevolkingsaantal van 90 pct. Katholieken veel te gering vertegenwoordigd.

Zoo min als voor het onderwijs heeft de Raad voor de volksgezondheid voldoende gedaan, wat gedeeltelijk, naar Mgr. meent, een gevolg is van deze te eenzijdige samenstelling.

Zijn taak van handelen en mederegeeren heeft de raad niet voldoende begrepen. Er is bij den Raad, zooals bij de hoogere standen van Curaçao in 't algemeen een gebrek aan sociaal voelen.

Daarbij komt dat persoonlijke belangen soms het nemen van sociale maatregelen (o. a. tegengaan van hooge huurprijzen) verhinderen.

In de naaste toekomst zal Curaçao nu echter zijn kiesrecht gaan krijgen.

Mgr. geeft een overzicht van de pogingen in den loop der jaren gedaan om dit kiesrecht doorgevoerd te krijgen.

Twee stroomingen waren daarbij merkbaar: eene, die den geheelen Raad door de bevolking gekozen wenschte te zien, eene, die hem gedeeltelijk gekozen, gedeeltelijk door de regeering benoemd wilde. De laatste strooming meende bij algeheele verkiezing den overgang voor de bevolking te groot en wilde de regeering een correctief toekennen. In het wetsontwerp van Augustus 1931, waarbij de koloniale raad door koloniale Staten vervangen wordt is dit laatste beginsel doorgevoerd: 8 leden van de staten zullen gekozen, 7 benoemd worden.

Een nieuw tijdperk breekt hiermee in de ontwikkeling van Curaçao aan.

Het volk van Curaçao is naar Mgr.'s meening, even rijp voor het kiesrecht als ieder ander.

Laten wij hopen, eindigde Mgr., dat het bestuur de teekenen van den tijd zal begrijpen en zich zal voorbereiden op de maatregelen, die de economische, sociale en politieke ontwikkeling van Curaçao zal vereischen.

De Nederlandsche Bank en de Crisis.

Groote verliezen op Ponden.

Eind November publiceerde de Ned. Bank het volgende officieele bericht:

De directie van de Nederlandsche Bank deelde in haar communique van 27 September 1931 mede, dat zij alle reden meende te hebben om aan te nemen, dat voor de Bank in de toekomst geen verlies op haar pondenbezit zou te duchten zijn.

Het daarna mondeling en schriftelijk gepleegde overleg heeft uitgewezen, dat de Bank of Engeland niet bereid is de aanspraken te erkennen, welke De Nederlandsche Bank naar billijkheid meende te kunnen doen gelden. Hoewel de Nederlandsche Bank haar standpunt handhaaft en hare pogingen voortzet, meende zij onder deze omstandigheden het koersrisico, aan haar ponden-bezit verbonden, niet verder te mogen loopen. Zij heeft derhalve naar een oplossing gezocht, welke haar in staat zou stel- [illegible] ponden voor zoover deze bestemd kunnen worden voor aflossing van de twee Nederlandsch-Indische, in ponden luidende, leeningen, welke aflossing in haar geheel te beginnen met resp. 15 Juli 1933 en 15 Augustus 1933 kan geschieden, op latere levering aan de Nederlandsch-Indische regeering verkocht zijn.

De ponden, welke niet voor bovenstaand doel konden aangewend worden, zijn bereids gerealiseerd. De hieruit en uit den bovenstaand omschreven termijnverkoop voor de Nederlandsche Bank voortvloeiende verliezen zullen er toe leiden, dat het boekjaar 1931/32 met een belangrijk nadeelig saldo zal sluiten. Maatregelen ten einde zoowel op materieele als op personeele uitgaven te bezuinigen, zijn ten deele reeds genomen, ten deele in bewerking. De voorzieningen, welke overigens, in verband met de zooeven bedoelde verliezen, zullen getroffen moeten worden, zijn in voorbereiding. Te allen overvloede wordt hierbij met nadruk geconstateerd, dat na de hierboven omschreven transactie, uit het pondenbezit van de Nederlandsche Bank geen nadeelen te duchten zijn voor de vervulling van hare taak om de goudwaarde van het Nederlandsche ruilmiddel te handhaven, De *goud*dekking van alle opeischbare verplichtingen der Bank bedraagt volgens de laatste weekbalans 70,22 pct., of 30.22 pct. meer dan de voorgeschreven minimum metaaldekking van 40 pct. Hierin is hare kracht voor de vervulling van de zooeven bedoelde taak gelegen en deze kracht blijft geheel onverzwakt.

Tot zoover het bericht:

Hoewel geen nauwkeurige cijfers genoemd worden, weten verschillende bladen toch wel de verliezen ongeveer te calculeeren. De Tijd komt o. a. tot de conclusie, dat het verlies der Ned. Bank uit dezen hoofde minstens het kapitaal plus de reserves moet bedragen, te zamen ruim 35 millioen gulden, waarvan dan nog wel eenige (bescheiden) bedrijfswinst over 1931/32 in mindering komt.

Apostolaat ter Zee

Afdeeling-Curacao

Kerstavond, *opgeluisterd door muziek en zang op* **25 December** *c. k. om 8 uur 's avonds in de R. K. Zeemaansclub, Klipstraat 51 boven voor alle* **Zeemanslieden, leden** *en* **begunstigers.**

Ieder bezoeker ontvangt een **Kerstgeschenk.**

Toegangskaarten f 1.50 verkrijgbaar bij de bestuursleden.

Komt allen
Het Bestuur

BERICHTEN.

Het Koloniaal Weekblad over den nieuwen bisschop.

Het blad schrijft:

Lang heeft het geduurd, maar nu is de opvolger van wijlen monseigneur Vuylsteke er toch. Pater Verriet is benoemd. Het bericht daarvan kwam hier uit Willemstad, niet uit Rome. Of hierbij van beteekenis is, dat zooals de bladen hier gemeld hebben, de keuze der Curacaosche paters gevolgd zou zijn, weten wij niet. Intusschen zou deze keuze eens te meer waarborgen de voortzetting van het missiewerk in de geest van den overleden bisschop. Kan deze laatste inzonderheid de man van het R. K. onderwijs en van den arbeid der barmhartigheid en der dienende liefde genoemd worden, het was toch ook onder zijn leiding, dat naar den eisch des tijds wat men noemt de R. K. sociale actie opkwam. Daarvan was pater Verriet de onmiddellijke organisator en leider. Verwacht mag dan ook worden, dat, natuurlijk zonder verwaarloozing van wat op ander gebied tot stand kwam, aan den verderen opbouw van het sociale werk alle aandacht zal worden besteed. Voor de toekomst van Curaçao is dit van uitnemend gewicht.

De relletjes in Suriname.

Onder de titel *ongegronde beschuldigingen,* heeft de West een hoofdartikel naar aanleiding van een hoofdartikel in de N. R. Ct. getiteld *Urbina overtroefd.*

Het Rotterdamsche blad meent, dat wat in Paramaribo plaats vond op 28 en 29 October, nog erger is geweest dan de overval op Curaçao, dat het gezag in Suriname in gebreke is gebleven om aanstonds met de noodige kracht op te treden, en daardoor Jan Rap en zijn maatfeitelijk een heel etmaal de macht in handen hadden.

Die voorstelling van zaken, aldus de West, is, onjuist en de beschuldigingen die daaraan worden vastgekoppeld aan het adres van den Gouverneur van Suriname, doen ons te meer leed omdat het verslag in De West is gebruikt als uitgangspunt voor den aanval.

Het is daarom onze plicht om een en ander recht te zetten en in de eerste plaats na te gaan, in hoeverre wij schuld hebben, door onjuiste mededeelingen in ons verslag.

En dan wordt er verder in het artikel, heel wat afgedaan van de berichten, die ook wij indertijd gedeeltelijk uit de West hebben overgenomen. Zoo zijn de verwondingen van verschillende agenten teruggebracht, tot lichte letsels. De plundering der markt, beteekende slechts, dat eenige kwajongens hier en daar producten roofden.

De vernieling van drie bruggen, was slechts het wegnemen van een paar planken uit primitieve houten bruggetjes.

Om de waarheid, geven wij hier deze rectificaties weer, die de zeer, ernstige indruk, welke ook wij uit het verslag de West gekregen hadden. heel wat heeft verzacht.

De Predikantsplaats te Emmastad

Naar aanleiding van de bevestiging van Ds. van Lindonk op Emmastad schrijft het Koloniaal Weekblad:

Wij zouden wel graag onzen lezers wat willen meedeel en omtrent de kerkrechtelijke positie en de staatkundige rechtspositie van de nieuwe gemeente en haar predikant, maar wij tasten daaromtrent zelf geheel in het duister. Onlangs is een besluit verschenen, waarbij het Koninklijk besluit van Willem I, dat de Vereenigde Protestansche gemeente op Curaçao in het leven riep, op Emmastad niet toepasselijk verklaarde. Ds. Lindonk is, laten wij maar zeggen, aangewezen door de Commissie voor de zaken der protestansche kerk in Oost- en West-Indië, hij is benoemd door den gouverneur tot predikant bij „de Protestantsche Gemeente te Emmastad."

Wij lezen in het verslag der bevestiging en intrede, dat twee mariniers werden bevestigd tot lidmaten der Ned. Herv. kerk, en wordt daarin ook gesproken van den „kerkeraad der gemeente Emmastad", allemaal gegevens, die even zoovele vragen bij ons doen opkomen, waarop wij het antwoord niet hebben kunnen vinden. Wil een onzer Emmastadsche lezers onze belangstellende lezers niet eens inlichten?

In dank ontvangen.

Een maandkalender van de Comp. Trasatlantica agenten S. E. L. Maduro en Sons.

Eveneens een van het agentschap der Buick en Chevolerenot E. Mor Brandao'

Het plan Harloff.

Eenige weken geleden hebben we reeds melding gemaakt van dit plan. Het Kol Weekblad toetst nu dit plan aan onze West - Indische toestanden en zegt ervan:

Het oud - lid van den Raad van Nederlandsch-Indië A. J. W. Harloff komt in *De Rijkseenheid* van 21 Oct. l. l. e. v. met een pleidooi voor de instelling van een raad van deskundigen voor Nederlandsch-overzee, een Koloniale raad in Nederland met deskundige Oost en West-Indische leden als raadgevend college. Het geschiedkundig overzicht dat de schrijver geeft toont dat al in 1834 door den lateteren gouverneur-generaal Merkus de schepping van zulk een lichaam is bepleit. Hij en allen, die na hem kwamen, dachten hierbij, uitsluitend aan Oost Indië. Ook Van Kol in 1899 en 1900. Niet vermeld wordt, dat dezelfde afgevaardigde bij de behandeling der Surinaamsche begrooting voor 1920 hetzelfde vraagstuk meer bepaald voor de West besprak Een Koloniale raad in Nederland, bepleite hij toen, van personen, die op de hoogte zijn van de algemeene politieke toestanden in Suriname en Curacao, die trouw de pers volgen, die de vroegere literatuur kennen en die een uitvoerige studie van die kolonien hebben gemaakt

In *De West-Indische Gids* is die gedachte toen nog eens ter ernstige overweging aanbevolen aan den minister, die met zeldzame openhartigheid niet onder stoelen en banken gestoken had, dat hij van de West niet zooveel afwist. Sedert is 't er met de elkander opvolgende ministers van koloniën in dit opzicht niet beter op geworden. En daarom komt ook voor West-Indië het plan van deze heer Harloff van pas. Hierop komt dit neer. De raad van overzee is samengesteld uit een voorzitter en 12 — 10 voor Oost-Indië, 1 voor Curaçao en 1 voor Suriname — leden. Ieder jaar treden 3 leden af, die niet herbenoembaar zijn. De leden moeten bij uitstek actueel deskundig zijn, mogen niet korter dan 10 jaar in Oost- en West-Indië geweest zijn en bij hun benoeming nog maar ten hoogste één jaar vandaar terug zijn. Deze eisch kan in buitengewone gevallen ten aanzien van ten hoogste 3 leden vervallen. Door de keuze moet de grootst mogelijke verscheidenheid der gewichtigste Oost- en West-Indische belangen gewaarborgd worden. Alle Nederlandsche onderdanen zijn benoembaar. Het lidmaatschap van den raad is onvereenigbaar met dat van de staten-generaal. Verlofgangers en anderen, die in eenig opzicht bijzondere kennis bezitten omtrent deze actueelen toestand in Oost- en West-Indië kunnen op uitnoodiging van den raad zitting nemen met raadgevende stem in zaken, hun arbeidsveld betreffende. Taak van den raad zal zijn het uitbrengen van advies over alle onderwerpen, die de minister van Koloniën aan zijn oordeel onderwerpt Zelfstandig kan de raad aan den minister voorstellen doen over alle, de overzeesche gewesten betreffende zaken.

Tot zoover — in het kort — dit plan Met het beginsel betuigen wij gaarne instemming. Ook met de uitwerking. Alleen — men voelt het aanstonds — is het niet te verwachten, dat aldus van Suriname en Curaçao iets in dit college zal terecht komen. Het zal hierop neerkomen, dat twee ondeskundigen in dezen ondeskundigen-raad over Oost-Indië medezeggenschap zullen krijgen en tien ondeskundigen in West-Indische aangelegenheden de twee deskundigen vijfmaal zullen kunnen overstemmen. Daarom zien wij geen andere weg, dan dat de West in een afzonderlijken raad wordt ondergebracht van bijv. zes leden, drie voor elk gebiedsdeel, met afwisselend presidium. Het zal niet gemakkelijk zijn de juiste krachten voor dezen raad te vinden en daarom zal misschien een zittingsduur van 6 jaren aanbeveling verdienen. Onjuist bepaald lijkt het ons om zoo mogelijk steeds aan de jongst-afgetreden gouverneurs een plaats in den raad te geven. Het zal er veelal om gaan hun werk te beoordeelen en . . . te veroordeelen. Trouwens de Hr. Harloff ziet zelf, dat onverkorte handhaving van den eisch van tienjarigen dienst in de overzeesche gebiedsdeelen aan dit zitting nemen in den weg zal staan

Het spreekt vanzelf, dat deze West-Indische raad maar heel weinig zou behoeven te kosten, zelfs lang niet de f 33000 die de heer Harloff voor zijn raad becijfert.

Lijdt U aan verstopping?

Ontelbaar zijn de remedies die aangeraden worden voor verstopping. Vele ervan helpen voor het oogenblik, maar men went eraan en men kan er niet meer buiten.

Andere bevatten calomel en andere gevaarlijke ingrediënten, die in het gestel blijven, zich vastzetten in de gewrichten, en pijn en ongemak teweegbrengen. Sommige zijn scherpe purgaties met kramp en koliek en laten een neerdrukkende nawerking achter.

Gebruik geen zware oliën, want die brengen slechts vet in de ingewanden en veroorzaken traagheid in het natuurlijk mechanisme.

Een zuiver plantaardig laxeermiddel — en dat zijn Carter's Kleine Leverpillen — werkt zacht op de lever, doet de gal vloeien, brengt de darmen in rustige beweging, zuivert de ingewanden grondig en verdrijft de verstoppingsgiften.

Maag, lever en darmen komen dan in werking en het heele gestel wordt er inderdaad door opgewekt.

Alle apothekers verkoopen de echte roode pakjes.

Bekendmaking.

Bij vonnis van den Rechter in het Kantongerecht op de Benedenwindsche eilanden, zittingsplaats Curaçao van den 27sten November 1931 is verklaard in staat van faillissement **Anastacio Guillermo Giribaldi**, van beroep koopman, wonende alhier, met benoeming van den Edelgrootachtbaren Heer **Dr. W. M. A. Weitjens**, lid van het Hof van Justitie alhier, tevens Rechter in voormeld Kantongerecht, tot Rechter-Commissaris en van ondergeteekende, Praktizijn bij voormeld Hof, kantoor houdende in de Willemstad, Bargestraat No. 32, tot Curator.

De E G.A. Heer Rechter-Commissaris voornoemd heeft bepaald:

1. dat de termijn binnen welken de schuldvorderingen moeten zijn ingediend, zal eindigen den 14den Januari 1932;
2. dat de verificatievergadering zal gehouden worden op den 18den Februari 1932 des voormiddags te 11 uur ten Raadhuize alhier

De Curator

3—3 **J. L. C. Monsanto.**

MADURO Jr. & Co.

heeft hiermede het genoegen mede te deelen aan den handel in het algemeen en aan zijn geachte clientele in het bijzonder, dat van-af 1 Januari 1932 het kantoor van agentschappen en de verkoop van het gerenommeerde linoleum „ARMSTRONG" benevens van de uitstekende Radio-toestellen „SCOTT" zal worden voortgezet in de lokalen

Breedestraat, Punda, hoek Bloksteeg, No. 4, 1ste verdieping,

waar bestellingen, zooals vanouds, met veel zorg zullen worden uitgevoerd en in dank ontvangen.

In het nieuwe lokaal zal een keurige en uitgebreide sorteering linoleum voorradig zijn, voor verkoop in het groot en in het klein, tapijten in alle maten, was, vernis, pasta, lijm en vilt voor linoleum vloerbedekking, benevens verschillende nieuwe modellen van „SCOTT" radio-toestellen en onderdeelen voor radio-toestellen in het algemeen.

2—2

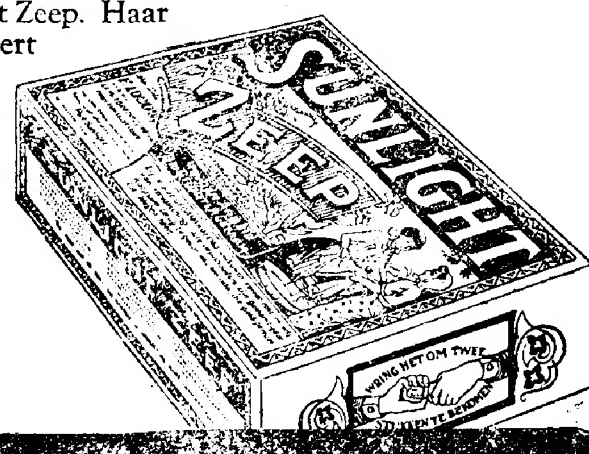

Gebruikt U goede zeep voor Uw wasch

Om veilig te zijn voor Uwe kleeren behoort een zeep dit ook voor Uwe handen te zijn. Sunlight Zeep is dit! — en wel omdat ze absoluut zuiver is.

Het zuivere, overvloedige sop van Sunlight Zeep maakt zoo gemakkelijk schoon, dat men slechts zeer losjes behoeft te wrijven. Het vuil weekt gemakkelijk en vlug los. De kleeren worden prachtig wit en voelen heerlijk zacht aan.

Eisch altijd Sunlight Zeep. Haar zuiverheid garandeert een langen levensduur voor al Uw stoffen.

Elk stuk Sunlight Zeep vermeldt de £1000 garantie voor volkomen zuiverheid.

E-S 490-50 D LEVER BROTHERS LIMITED, PORT SUNLIGHT, ENGELAND

Hamburg-Amerika Linie.

NEXT SAILINGS (Subject to changes) **FROM CURACAO TO:**

Pto. Colombia, Cartagena, Cristobal, Port Limon:		PLYMOUTH, AMSTERDAM & HAMBURG via Pto. Cabello, La Guayra, Trinidad and Barbados:	
Orinoco	Jun. 4— 5.	**Rugia**	Jun.
Galicia	Jun. 22—24.	**Orinoco**	Jun. 17—19
Magdalena	Jul. 2— 3.	**Teutonia**	Jul. 82
Grunewald	Jul. 21—22.	**Magdalena**	Jul. 15—16
Orinoco	Jul. 30—31.	**Galicia**	Jul. 30
Rugia	Aug. 18—19.	**Orinoco**	Aug. 12—13
Magdalena	Aug. 27—28.	**Grunewald**	Aug. 27
Teutonia	Sep. 15—16.	**Magdalena**	Sep. 9—10
Orinoco	Sep. 24—25.	**Rugia**	Sep. 24
Galicia	Oct. 13—14.	**Orinoco**	Oct. 7— 8
Magdalena	Oct. 22—23.	**Teutonia**	Oct. 22
Grunewald	Nov. 10—11.	**Magdalena**	Nov. 4— 5
Orinoco	Nov. 19—20.	**Galicia**	Nov. 19
Rugia	Dec. 8-- 9.	**Orinoco**	Dec. 2—7
Magdalena	Dec. 17—18.	**Grunewald**	Dec. 13
		Magdalena	Dec. 30—31.

Steamers **Rugia, Teutonia, Galicia** and **Grunewald** call also at PUERTO BARRIOS (Guatemala) and TAMPICO (Mexico).

Special attention is called to the New Twin Screw Motor-Ships **Orinoco** and **Magdalena**. These Ships offer excellent FIRST, INTERMEDIATE and THIRD CLASS accommodation.

The **Orinoco** and **Magdalena** call homewardbound also at CHERBOURG however, do not call at Barbados.

ALL SHIPS ACCEPT PASSENGERS AND CARGO.

For further information apply to:

Edwards, Henriquez & Co.,

Agents.

College Pietermaai

Van **15** tot **25** December dagelijks gelegenheid tot het aangeven van nieuwe leerlingen 's morgens van 8 tot 10.

Gelieve het vaccinatiebewijs mee te brengen.

Het Hoofd der School

2 — 2 fr. M. HADRIANUS.

Vraagt steeds

het beste voor

grooten en kleinen.

Overal verkrijgbaar in alle verpakkingen.

4—4

Geen betere WHISKY te verkrijgen

MORRIS E. CURIEL & SONS.

Agenten. 6—5

Compania Trasatlántica

Geregelde Passagiers- en Vrachtdienst.

Eerstvolgende afvaarten van Curaçao:

naar Pto. Colombia en Cristobal:

S.S. JUAN S. ELCANO	**13/14 Jan.**
S.S. MAGALLANES	**13/14 Feb.**

naar Pto. Cabello, La Guaira, San Juan, Teneriffe, Las Palmas, Cadiz en Barcelona.

S.S. JUAN S. ELCANO	**23/24 Jan.**
S.S. MAGALLANES	**23/24 Feb.**

Passages naar Havanna, New Orleans, New York en anderen plaatsen met overscheping in Cristobal, kunne hier worden uitgereikt.

Alle inlichtingen te bekomen bij:

S. E. L. MADURO & SONS.

Agenten.

DE RUYTERPLEIN **Telefoon No. 72 & 505**

CURIEL'S BANK.

Willemstad - Curaçao - Ned. West-Indie.

ALLE BANKZAKEN.

Rekening-courant in locaal en vreemd geld.
Deposito's op termijn in locaal en vreemd geld.
Voorschotten en Handelscredieten
Koop, Verkoop en Incasso van Wissels, Credietbrieven,
Coupons en Vreemd Geld tegen voordeelige koersen.
Telegrafische uitbetalingen naar alle werelddeelen.
Reiscredietbrieven en Chéques van de

National City Bank of New York, New York City.

Safe-loketten.
Speciale afdeeling voor Incasso's

Afdeeling Spaarkas.

Afdeeling Assurantie

ALUMINUM LINE.

Geregelde vracht en passagiersdienst tusschen New Orleans, Mobile, Kingston, CURAÇAO, Puerto Cabello, La Guaira en PARAMARIBO, en **vandaar direct naar CURAÇAO** en New York als volgt:

	Vertr. NEW ORLEANS	Aank. CURAÇAO	Aank. PARAMARIBO
SS. AUSTVANGEN	Dec. 19	Dec. 31	Jan. 8
SS. VESTVANGEN	Jan. 2	Jan. 14	Jan. 22
SS. DALVALGEN	Jan. 16	Jan. 28	Feb. 5
	Vertr. PARAMARIBO	**Aank. CURAÇAO**	**Aank. NEW ORLEANS**
SS. DALVANGEN	Dec. 30	Jan. 4	Jan. 11
SS. AUSTVANGEN	Jan. 13	Jan. 18	Jan. 25
SS. VESTVANGEN	Jan. 27	Feb. 1	Feb. 8

1e Klasse naar Paramaribo	Fls: 200.00
Dekpassage naar Paramaribo	85.00
1e Klasse naar New Orleans	250.00

S. E. L. MADURO & SONS — Agenten.

De Ruyterplein. **Tel: No. 72 & No. 505.**

JOHN G. EMAN - Agent. Aruba.

APOSTOLAAT TER ZEE

Afdeeling Curaçao.

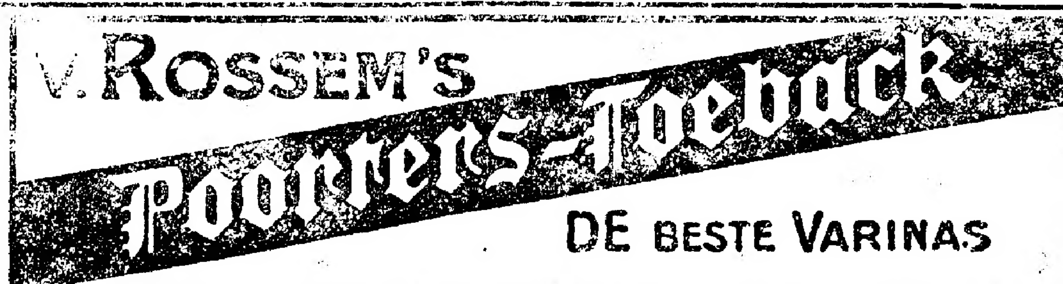
Kerstavond opgeluisterd door muziek en zang op 25 Dec. e.k. om 8 uur 's avonds in de R. K. Zeemansclub, Klipstraat 51 boven voor alle Zeelieden, leden en begunstigers.

Ieder bezoeker voorzien van een toegangskaart ontvangt een kerstgeschenk te bevragen bij het bestuur op denzelfden avond.

De overgeblevene kerstgeschenken worden den volgenden dag door het bestuur aan de armen uitgedeeld.

Toegangskaarten Fl. 1.50 verkrijgbaar bij de bestuursleden.

HET BESTUUR.

Verkrijgbaar bij ELLIS & DANIA Agenten.

In resumen over inhoud van Uw stuk moet ik ɉw Potpourri uitmaken dat U verlen is over zekere handelingen w U maar oppervlakkig hebt tersegeven.

Laster is gevaarlijanneer een gedeelte van het bewle op waarheid berust. En dat is [stuk.

Maar ik zou vanAmice Moendo het meer mannelijkn van veel meer lef hebben gekwalerd als U toch nog zooveel durf han zij het ook met Uwe initialen U en kenbaar te maken.

Wenscht U ver in polemiek te treden dan ben ikreid U van antwoord te dienen, :t Demasqué.

Adieu. Au Revoir.
L. N. C.

Van ruba.

Verwaapozing?

Ons Aruba is oi. De mais staat hoopvol. De coe oe zijn een lust om door te kuie. Groen en water, eten en drinken, gerustheid voor het voor het ko de jaar. Wat dat groen en water geen zorgen wegnemen kan.

Nu valt het c te meer op, hoe fabrieksachtig lik eigenlijk San Nicolaas er uit zi In de haven van San Nicolaas v schepen die roken. Op het terrein r maatschappij veel schoorstenen de atmosfeer onzuiver maken, alles samen veel bedrijvigheid, er wordewerkt, maar het onrustige gejaagan een fabriek.

Wat is de noecoe dan veel mooier met al dafroen. veel rustiger en wat leeft de enucoe veel meer voor degene, die zien willen en kunnen.

En buiten let fabrieksterrein in San Nicolaas

Dat versc is te groot. Waarom? Op het terr is de maatschappij de baas, daarben het gouvernement. Waarom ... dat minder goed zijn?

Wegen?

Op het terrein van de Panam worden pogingen aangewend om de traffic in bepaalde richtingen te leiden langs plaatsen waar veel olie of asfalt is gesproeid en dan noemt men het een weg aangelegd.

Buiten het terrein dus daar waar het gouvernement de zaak in handen heeft, is het zeer treurig gesteld met de wegen. Wordt er soms geen belasting betaald door de bewoners van San Nicolas? Of bestaat er niets anders te Aruba dan Oranjestad? Ook de autoos en trucks van San Nicolaas brengen per jaar 80 gulden op. Hoe wordt die belasting genoemd? Wegen belasting?

Op het terein van de Panam staan de huizen, tusschen twee haakjes allemaal fatsoenlijke woningen die er zijn mogen, straatsgewijs gebouwd. Naast de meeste huizen een, oud model ito meestal Ford of Chevrolet, maar id soms zeer oud, een enkele ooie wagen valt daar op.

In het z.g. negerdorp ziet men Buildings, waar als je er een trap tegen geeft, dan valt de building in elkaar. Maar daarnaast een Luxe wagen laatste model. Wat er van het negerkamp terecht moet komen als er eens brand uitbreekt? Er zal niet veel van overblijven. Dr. Robles doet al wat hij kan om dat zaakje niet van vervuiling te laten omkomen, door met stevige vuist maatregelen te nemen, Het heeft al veel geholpen maar het blijft een rommeltje.

Klinkt het niet Chicago-achtig dat de politie er van tijd tot tijd raziaas moet houden?

Over politie gesproken. Tot voor eenige tijd kon men de politie zien rennen met motorfietsen en zijspan wagen. Dat gaf zoon veilig gevoel. Autos die 's avonds maar met één cht reden of geen achterlicht hadden aren uitzondering. Nu ziet men een twee agenten straatdienst doen laar het eenige wat ze kunnen doen, zich overeind houden om tegen de ind in te trappen.

Hoe kan de politie spoedig ter atse zijn als ze geen goede transt middelen hebben? Ja in geval nood een huurauto, maar wie galeert dat in zulke gevallen geen otage gepleegd zal worden?

ie is verantwoordelijk voor de peke veiligheid?

ede wegen en goede verlichting do veel tot de publieke veiligheid bij en bevoorrechting van één deel vat eiland boven het andere. De mi bevoorechte gevoelt zich zeer spo verwaarloosd.

Moendo

Dembtenaren-Salarisregeling.

(Aoord aan „Opmerker.")

De oeling van het door ons samenge de vergelijkende staatje was alleen, te toonen, dat er aan de salaris-oudingen in de Curaçaosche rng nog al het een en ander hap

Hoe erschillende scheeve verhoudingwaren ontstaan, deed er o. i. mit toe.

„Opm" zet ons nu een dezer gevallen een: voor den politiedienst iraçao wenschte men uit Holland duurste" politie-mannen, met dien olge, dat de Curaçaosche salarissen r deze ambtenaren eveneens hoogesten worden gesteld en het aantal verhoudingen in de Curaçaosche ling dus weer met eentje werd vermeerderd.

Verder schijnt „Opmerker" nog niet te kunnen begrijpen, waarom we alleen de *rijks*regeling als vergelijking kozen. Met de volgende „populaire" uiteenzetting hopen we het voldoende duidelijk te kunnen maken:

Jan en Piet hebben dezelfde opleiding genoten, denzelfden leeftijd, denzelfden aanleg en dezefde geschiktheid en doen hetzelfde werk. . . Jan voor de gemeente Amsterdam à f 3000 per jaar en Piet voor de gemeente Lutjebroek à f 1500 in de 12 maanden.

Jan en Piet gaan beiden over in rijksdienst en krijgen, daar ze dezelfde opleiding genoten, denzelfde leeftijd, aanleg en geschiktheid bezitten, nu . . . hetzelfde salaris, omdat ze thans denzelfden baas hebben!

Kan „Opmerker" nu begrijpen, waarom we, teneinde de vergelijking zoo zuiver mogelijk te stellen, noch het hooge salaris van den Amsterdamschen Jan, noch het salaris van den Lutjebroekschen Piet konden kiezen?

En vindt „Opmerker" onze keuze van den majoor rijksveldwacht, de hoogst bereikbare in de lagere rangen van den Rijkspolitiedienst nog zoo vreeselijk „onvoorzichtig?"

Verder zouden we, hoewel eigenlijk buiten de zaak staande, nog de volgende opmerkingen willen maken in verband met eenige uitlatingen van den schrijver:

„Mocht hij in onwetendheid hebben „gehandeld, dan ware het beter ge„weest, dat hij zich eerst eens be„hoorlijk door ter zake deskundigen „had laten voorlichten", zoo besluit Opmerker terwijl hij zich blijkbaar, gezien zijn schrijven, inzake de vroedvrouwen, loodsen en politie deskundig acht.

Wat zijn bekendheid met den politie-dienst aangaat, deze moeten we wel in twijfel trekken! Immers, de schrijver beweert: Degenen, die als onder-inspecteur naar de West gingen beschouwden dit als een bevordering tot inspecteur. Weet schr. niet, dat een bevordering brigadier-inspecteur in geen enkele politie-dienst mogelijk is, evenmin als b.v. bij de weermacht een bevordering van sergant-majoor tot luitenant?

Verder beweert de schrijver, dat, daar er tusschen „hoofd-inspecteur" en „onder-inspecteur" geen tusschen rang bestaat dus het inspecteurs-werk door de onder-insp. geschiedt.

Weet de schr. dan niet, dat de rang „hoofd-inspecteur" slechts titulair is? We mogen hem dan verwijzen naar de Memorie van Toelichting bij de verordening, houdende de reorganisatie der politie in het gebiedsdeel Curaçao d.d. 24 Januari 1931, waar op blz. 2 letterlijk staat:

„De titel van hoofd-inspecteur is „genomen instede van den titel van „inspecteur, omdat voor die betrek„king geschikt geachte gegadigde „politie inspecteurs in Nederland „bijzonder prijs stelden op den titel van „hoofd- inspecteur, waartegen princi„pieel geen bezwaren waren."

Medewerker.

INGEZ[ONDEN ...]

Buiten ver[...] dactie, zoo[...] als wat s[...] wordt zel[...] teruggez[...]

[...] KAPITEIN ZANDER

[...] laats[...] is en o[...] niet meer [...] verschijnen. [...] heid te baat o[...] dienst in de Domini[...] uit te spreken.

De naam van Kapitein [...] beteekent in deze Republie[k ...].

Men kan altijd op de aan[...] en het vertrek van de „Midas" rekenen.

't Is éénmaal gebeurd, dat de zee zoo onstuimig was, dat de loods het niet wagen durfde in zee te gaan om het schip binnen te loodsen. Kapitein Zander bracht zijn schip veilig binnen ten aanschouwe van een grooten toeloop van menschen, die vol bewondering dit bravourstuk gadesloegen. De naam van kapitein Zander beteekent echter bovenal, *menschlievendheid, hoffelijkheid, gulheid*, kortom al wat hem stempelt tot een ideaal mensch, een populair Zeekapitein.

Wij behoeven hier slechts te herinneren aan zijn spontaan verschijnen vóór onze verwoeste hoofdstad na den stormramp van September 1930, toen hij de eerste was om hulp te bieden. Op dien dag heeft Kapitein Zander onbewust een roemrijke bladzijde toegevoegd aan de geschiedenis van het Nederlandsche Zeewezen. Sinds dien dag is hij de populairste Kapitein in de Dominicaansche wateren en wordt zijn naam met dankbaarheid genoemd door oud en jong, door arm en rijk. Zijn hoffelijkheid en welwillendheid tegenover zijn passagiers heeft die populariteit nog doen aangroeien, en niet zonder weemoed ziet men hem daarom voor 't laatst van hier vertrekken. De bevolking van Macoris neemt langs dezen weg afscheid van den sympathieken Kapitein Zander maar roept hem tevens een vertrouwvol „Tot weerziens" toe.

Fred. Labega.

Zeer Geach[te ...]

[...] [ve]rlofgangers en anderen, die in eenig opzicht bijzondere kennis bezitten omtrent de Redactie. [...] toestand in Oost-

Verleen mij s.v.p. in de rubriek „Ingezonden Stukken" een weinig plaatsruimte in Uw Veel gelezen blad, bij voorbaat mijn dank.

In de Amigoe van 5 December 1931 komt onder de ingezonden stukken een artikel voor, getiteld „Arubaansche [...]o".

[...] eenige [...] eenige [...] wil zetten. [...] mogelijk te [...] punt on- [...] [begi]nnen met punt I. [...] er een, voor eeni- [...]ad hebbend auto- [...] Nieuwen Weg, ter [...] daar geplaatste recla- [...]esterfield" sigaretten. [...]j met een omweg zijn [...] alles, wat niet ARUBIAAN [...] de lendenen te geven, [...] verklaren, dat de eigenlijke [...] aan dit ongeval een AME[RIKAAN] is, deze terzake veroordeeld [...]ot drie maanden gevangenis- [...] vervolgens de wijk heeft geno[men] naar Amerika. Dat men eerst ge[...]t had den doode de schuld te ge[ve]n is mis schien gedachte van een buitenstaander, doch laat ik U zeggen, dat de Politie direct den verdachte voor Verdachte hield. Doch daar gaat het bij Moendo vermoedelijk niet om, het gaat m.i. tegen den AMERIKAAN, versta en lees goed lezer, AMERIKAAN. Daar zit 'm de kneep bij Moendo en dat moet het „doen". Ik kan echter Moendo verzekeren, dat ongeacht of den verdachte een AMERIKAAN, ARUBAAN, HOLLANDER, Zoeloeneger, Chinees, Japannees of wat dan ook geweest was, deze op vrije voeten gebleven zou zijn, daar de WET op het misdrijf „Dood door schuld" geen voorloopige aanhouding toelaat.

Dat de bij het ongeval omgekomene ook een AMERIKAAN was, vermeldt Moendo niet.

Dat de Amerikaan pas na de veroordeeling is gevlucht, daar staat de Politie buiten, want de man had toch nog altijd het recht om gedurende veertien dagen, na het uitspreken van zijn vonnis in hooger beroep te gaan. De Politie had haar werk in die zaak tot het laatste voltooid, dus gaat het niet aan de Politie de schuld er van op de schouders te schuiven.

Nu komt geval No II

Hier bespreekt Moendo het plaats gehad hebbende ongeval op de terreinen van de PAN-AM te San Nicolaas, waarbij twee Arubianen het leven lieten. Een zeer tragisch ongeval en betuig ik mijne diepe deelneming aan de zoo zwaar getroffen families. Hetgeen PLICHTRECHT of MOOI is in dezen, wil ik mij niet in verdiepen, daar dat buiten mijn bevoegdheid ligt, doch wel weet ik, dat vaststaat, dat wij hier geen Ongevallen-Verzekering kennen,, welk lichaam, althans de financieele zorgen van de achtergebleven weduwen en weezen iets kan verzachten.

[...] roep koopman, wonende [...] benoeming van den Edelgrootachtba[...] [...]tiens, lid [...]

Doch vraagt Moendo: „Waar[om is] de schuldige niet voor den Rechter verschenen" en voegt er aan toe: „men mompelt dat hij tegelijk met den anderen verdachten met dezelfde boot vertrokken is."

Het antwoord hierop is, dat er, ondanks de grondige onderzoeken van de Politie en Justitie (Parket) tegen niemand eenig bewijs van schuld kon worden gevonden, ook niet toen een Gouvernementsdeskundige, daartoe expres uit Curaçao overgekomen, het mechanisme van de torens, waarin het ongeval had plaats gehad, grondig geinspecteerd had. Zelfs deze superdeskundige was niet in staat de oorzaak van het zoo droeve ongeval vast te stellen. En nu spreekt Moendo over een schuldige aan dit ongeval. Hoe komt de man er bij?

Natuurlijk denkt hij, aangezet door zijn haat tegen alles wat geen ARUBIAAN is, de schuldige is een AMERIKAAN, dat staat voor hem vast.

Ik verklaar weer al was het een AMERIKAAN, HOLLANDER, ARUBIAAN enz, en de man werd schuldig bevonden, zou hij zijn straf niet ontloopen, daar het hier dan vermoedelijk ook weer een geval van Dood door schuld zou betreffen, doch hij zou niet in voorloopig arrest zijn gesteld.

Nu het geval No. 3.

Hier hekelt Moendo het Politieonderzoek in het geval van „lijkschennis". Het is griezelig en het getuigt van weinig piëteit er over in een dagblad te schrijven, doch „lijkschennis", volgens de Wet *niet strafbaar*, al was het dat nog meerdere deelen van het skelet geschonden waren geworden. Doch hij meent het vermoedelijk goed en bedoeld „Grafschennis". Tot toelichting diene het navolgende:

De zaak zit zoo, dat het feit op 15 Juni 1931 ontdekt is en de Politie eerst kennis kreeg 29 September daaraanvolgende nadat op 28 September aangifte bij de Justitie was gedaan.

Door die „dure Hollandsche Politie" is toen in samenwerking met de Justitie een onderzoek ingesteld, waarbij meerdere huiszoekingen zijn verricht. Van daders tot heden geen spoor, doch gezien het tijdstip van ontdekking en aangifte, is het geheel niet te verwonderen. „Schade". Of het nu de schennis van een graf van een vooraanstaande of minder vooraanstaande gewezen ingezetene van Aruba is, dat blijft hetzelfde, want die dure Hollandsche Politie kent haar PLICHT TEGENOVER EEN IEDER. Ik verzeker U dat indien een schuldige wordt gevonden en er kan voldoende bewijs tegen hem worden verzameld, hij dan zeker den dans niet zal ontspringen, al is hij AMERIKAAN, HOLLANDER, ARUBIANA, BOSCHNEGER enz, of wat dan ook. Doch al wordt de man gevonden, dan nog moet Moendo niet denken, dat hij „preventief" zal worden gevangen gehouden, daar de WET zulks in dit geval niet toelaat. Als het dan maar niet een AMERIKAAN is, want wee dan de dure Hollandsche Politie, die den man niet in preventieve bewaring nam.

Nu punt 4; de Kippendiefstal.

Moendo schrijft: „Vorige week had [...] een ARUBIAAN een kip gestolen." En een regel verder, „direct in het fort, die man mocht de Politie eens ontsnappen". In verband hiermede, zou ik Moendo willen vragen: Weet Moendo ook hoeveel malen de verdachte reeds kippen heeft gestolen, doch bij gebrek aan bewijs niet door de Politie voor de Justitie kon worden gebracht en dus ongestraft zijn minderwaardig werk kon voortzetten, tot op het laatst de dief door twee menschen, die speciaal hun kippenhok van zekere plaats bewaakten, op heeterdaad werd betrapt. Om van de diefstal van eieren en de kalkoen maar niet te spreken. Men heeft dus hier te doen met een geval van diefstal in éen voor den nachtrust bestemden tijd. Een geval waarop degelijk door de Wet voorloopige aanhouding is toegelaten. Tevens bestond er zeker absolute grond tot vrees voor herhaling.

Was de Politie niet in haar recht de zaak te behandelen, zooals gedaan, of had zij hier niet mogen ingrijpen om dat de verdachte een ARUBIAAN IS?

Nu het laatste punt wat Moendo aanhaalt.

Het betreft een hier niet nader te omschrijven misdrijf, het geen Moendo „een vrouw lastig vallen" noemt, waartegen in het W. v. S. een hooge straf is bedreigd. Dat de vrouw gehuwd was, vermeld hij niet.

Deze vrouw kan toch ook een hoogstaand zedelijk begrip hebben, ongeacht welke huidskleur zij heeft. De [v]erdachte had de jurk der vrouw reeds stuk getrokken, doch gelukkig is de vrouw met achterlating van een schoen nog kunnen vluchten. Zou Moendo nu werkelijk willen, dat de man, omdat hij ARUBIAAN is, ongestraft een dergelijk misdrijf kan plegen? In Holland worden dit soort misdrijven zeer zwaar gestraft en het betreffende Wetsartikel alhier luidt woordelijk gelijk als in Holland. Wat zou dat voor een „Heilstaat" worden. Ik zeg U dat de Wetten voor een ieder, 't zij Ingezetene of Vreemdeling gemaakt zijn en de Wetgever wel degelijk rekening heeft gehouden met aard van elk strafbaar gesteld feit, vandaar het verschil van straffen op de verschillende artikelen gesteld. Ik neem toch aan dat onze Wetboeken niet door den eersten den besten Leek in elkander zijn gezet, doch door degelijk terzake deskundige juristen. De Politie is slechts de voelhoorn der Justitie en heeft de Plicht, gebonden door haar ambtseed, ieder strafbaar feit, ongeacht misdrijf of overtreding, waarvan zij kennis krijgt, te onderzoeken. Dat op een misdrijf, buiten de in de bedoelde handeling bedreigde straf, voorloopige aanhouding is toegelaten is niet de schuld van het al of niet tactisch optreden der Politie.

De Politie behoort behoorlijk gesalarieerd te worden, om zonder aanzien der persoons te kunnen optreden. Mocht een persoon een misdrijf begaan, waartegen een gevangenisstraf is bedreigd, doch waarop geen voorloopige aanhouding is toe[gelaten ...] [v]erdachte niet [...] gelaten, dan zal de ve[...] preventief worden gevangen gehouden, ongeacht kleur of nationaliteit, doch zou dezelfde persoon een misdrijf plegen, waarbij dit wel het geval is, maakt hij ook alle kans „preventief" te worden vastgehouden.

Nu in het kort nog dit.

Ik zou Moendo in overweging willen geven, om in het vervolg als hij critiek, gerechtvaardigd of niet, wenscht te geven op een of ander persoon, zich eerst behoorlijk in de „zaak" in te werken, alvorens er aan te beginnen, want in deze kwestie (hij geeft tusschen de regels door te kennen dat die Hollandsche Politie zoo duur is, en beschuldigd haar van ontactisch optreden, heeft hij zeer ver naast het doel geschoten. Ik zou zeggen elk schot, wat is gelost, is een poedel. Voorts zou ik hem willen raden, als hij weer over Politie- of Justitiewerk wil gaan schrijven, eerst de wetten eens te bestudeeren, om eenige kijk te krijgen op de strafbare feiten (misdrijven en overtredingen) en Plicht en Recht van de Politie. Moendo lijkt mij een wel ontwikkeld man, doch lang geen Wettenkenner en dan is en blijft het eenigszins gevaarlijk een dergelijk onderwerp onder de loupe te nemen. Hij begeeft zich hiermede op glad ijs en om een oud Hollandsch spreekwoord te bezigen, zou ik willen zeggen: „Schoenmaker blijft bij je leest".

De POLITIE heeft met de maten gemeten die de WET haar voorschrijft en met geen enkele andere.

Tot slot dit.

Door dergelijk geschrijf, dat m. i. beter opgenomen had kunnen worden in de „TRIBUNE", bereikt men niet de zoo zeer dringend gewenschte homogeniteit tusschen de Inheemsche Bevolking en de hier gevestigde Vreemdelingen, doch juist het tegendeel, om nog maar niet te spreken van een kunstmatig aankweeken van Rassenhaat.

Eenheid en samenwerking tusschen de Inlander en Vreemdeling is een eerste vereischte.

Het stukje „ARUBAANSCHE TACT", levert het bewijs wat „ARUBAANSCHE TACT" is,, dat is er uit te leeren.

Nogmaals beleefd dankend, Geachte Redactie, voor de verleende plaatsruimte, heb ik de eer te zijn.

HERMANDAD.

Amice Moendo:

Men heeft mij aangewreven dat ik de schrijver ben van het door U als „Moendo" onderteekend stuk in de Amigoe di Curaçao van den 5en December j.l.

Ik heb het ontkend en ben niet geloofd geworden.

Daarom is bij mij de prikkel ontstaan om officieel dit te bewijzen.

Nu over het stuk.

In de eerste plaats ga ik niet accoord met den inhoud van Uw stuk.

Ging ik er mede accoord ik zou de eerste zijn om van de daken af te verkondigen dat ik Uw stuk onderschrijf.

Maar: U heeft klaarblij[...] [...]kelijk doen doorschijnen dat U eenigszins ingelicht is geworden met feiten welke niet op Uw terrein behooren. *Van waar die inlichtingen?*

En hierin heeft U een flater begaan.

En nu Uw stuk op den voet gevolgd:

„*U schrijft* (ik cursiveer)" Nadat eerst getracht de doode de schuld te geven vant ongeluk door te zeggen dat *de de* als chauffeur had dienst gedaan *orde* de werkelijke schuldige Drie aanden tegen zich eischen wegens *ood door schuld*".

De veroordee was een Amerikaan.

„Dacht *U* nu[...]E IS DIE U) dat die ook zijn lot ondergaan? en in de gevangen[...]erecht kwam (U bedoelt zeker *zomen*).

Geen sprake DAT heer zit veilig en wel in A[me]rika.

En nu aan wie schuld?—

Aan de justitie

Had deze de[n]oodige voorzorgmaatregelen gen[omen] dan zou *dat heer* niet de da[n] zijn ontsprongen en de justitie bij neus hebben genomen, maar welgelijk hebben afgewacht (in geval in hooger beroep was gekomen om zijn wel verdiende straf te ongaan).

Ware de justitie er actief geweest dan zou *dat heer* t reeds den volgende dag met samwerken van zijn meerderen per S.S Green "het eiland hebben verlaten.

Degenen die hem medegewerkt om dit te bewerksigen dienen te worden vervolgd v obstructie.

En dat hij met d Green is vertrokken op den 7e November 1931 kan ik bewijzen.—

Men dage mij ma[...] en ik geloof dat ik u onder eede n doen bevestigen dat dit waard is Amice Moendo".

Wat betreft het on[gel]uk op het terrein van de Panam, [d]at het leven koste aan twee Aruba[nen], ga ik stilzwijgend voorbij.

Het is beter toevertrwd in handen van een praktizijn en de[...]oods in handen van de Heeren [...]draden van Aruba.

Over de lijkschennis, Amice Moendo" is het laatste woord nog niet gesproken.

U zal misschien spoedig voor grootere verrassingen komen te staan.

U spreekt over de dure Hollandsche Politie. — Ja — ! Hm. Hm.—

Aan wie de schuld. De burgerij in hun bevoegdheid om hun vertegenwoordigers af te vaardigen hebben gewenscht, verlangd en geëischt dat de Burger Politie moest komen.

Nu zij er zijn wil men zijn eige[n] verlangen trachten weg te cijferen.

Neen „Amice Moendo" U, zij, wij hebben het Paard van Trojé binnen gehaald en natuurlijkerwijze moet [U], zij en wij hem ook te vreten geven.

En hieraan helpt geen wegcijfering.

Over de vrouw die op het Eagle terrein is lastig gevallen kan U niet oordeelen, omdat U niet die gegevens hebt welke de Justitie als leiddraad bezit.

We[et] U, of er mee[r ...]rdere gegevens waren en over andere feiten?

Over Uwe aanhaling betreffende de Vreemdelingen tegenover de Arubanen, moet ik ronduit verklaren dat dit zeer strookt met eigen ondervinding.

Ik beweer het tegendeel.

Nadruk verboden.

BELLADONNA.

Oorspronkelijk verhaal door

D. STRATER.

17

Toen de boot de Gouden Poort binnenvoer, bestond Determan zich aan dek. Onbewust genoot hij van het heerlijke schouwspel, dat de schoonste haven ter wereld aanbood.

Bij het aan wal gaan, lette hij scherp op, of er iets van buitengewone maatregelen te bespeuren viel. En waarlijk, daar zag hij 'n hem uit New York bekend detective staan. Verder bemerkte hij nog 'n paar lui, die alle aankomenden scherp opnamen. Er waren dus waarschijnlijk bijzondere maatregelen genomen. Maar golden die hem?

In ieder geval diende hij voorzichtig te zijn, en hij prees zijn goed gesternte, dat hem die vermomming had doen kiezen en behouden. Op zachten, onderdanigen toon vroeg hij nu den detective in het Jiddisch den weg naar 'n landverhuizershotel. De aandacht van den detective was zoozeer in beslag genomen, dat hij nauwelijks notitie nam van den vrager en hem met 'n snauw den weg wees.

Determan besloot nu, niet den Pacific te nemen, maar langs 'n omweg naar New York te gaan. Toen hij daar na eenige dagen aan een der minst drukke stations aankwam, gaf hij daar andermaal goed z'n oogen den kost. ook hier kwam hij veilig door Alleen beleefde hij 'n moeilijk oogenblik, toen 'n Poolsch landverhuizer hem aansprak en iets in 't Jiddisch vroeg. Hij bemerkte al dadelijk aan 't accent, dat hij met geen echten Pool te doen had, maar heel waarschijnlijk met 'n wantrouwig detective en gaf daarom 'n kort antwoord.

Hij begaf zich nu niet dadelijk naar z'n pension, maar bezocht eerst 'n koffiehuis, waar hij wist dat Hollandsche bladen ter lezing lagen. Nieuwsgierig las hij ze door of ze nog nadere bijzonderheden omtrent de misdaad inhielden, maar neen, ze maakten met geen woord melding van het geval.

Toch wilde hij eerst meer zekerheid. Hij begaf zich dus tegen den avond naar de straat, waar Anna en hare moeder woonden. Als men hem zocht, zou het huis der dames Vermeer ongetwijfeld ook in het geheim bewaakt worden.

Op eenigen afstand van de woning gekomen, zag hij een bedelaar staan, die zich daar anders nooit ophield. Het viel hem op, hoe de op krukken steunende bedelaar nauwkeurig alle voorbijgangers opnam, en toen 'n brievenbesteller bij de dames Vermeer aanschelde zoo oplettend toekeek wat deze deed, dat hij vergat 'n dame te bedanken, die hem iets in de hand toestopte.

Met denzelfden sleependen gang, en in zich zelf mompelend, ging Determan den detective, want dat was hij voorbij. Z'n eerste vermoeden werd bevestigd. Z'n scherp oog zag dra dat de man geen bedelaar was. Maar waarom werd het huis dan bewaakt? Er moest ongetwijfeld iets uitgelekt zijn. Maar wat? . . .

Langzaam slofte de Poolsche Jood verder. Zoo bedriegelijk en gedurfd hield hij zijn rol vol, dat hij even voorbij het huis bleef stil staan, om 'n vuilen bontgekleurden zakdoek uit z'n gore jas te halen en zich den neus te snuiten. Maar toen hij tegelijk 'n blik naar 't raam wierp, dreigde z'n hart stil te staan . . . Daar zat Anny! En naast haar Mevrouw Vermeer. En beiden waren druk bezig met den uitzet voor het aanstaande huwelijk!

Met bovenmenschelijk geweld slaagde Determan erin, z'n ontroering te bedwingen. Hij wist, hoe de oogen van den bedelaar hem bespiedde. Een enkele oogenblik van aarzeling, één kreet, en hij was verloren! Maar op dat oogenblik brak er iets in hem; hij gevoelde het, Anny, voor wie hij alles, alles had opgeofferd, voor wie hij zelfs niet teruggedeinsd was voor 'n moord, Anny was voor altijd voor hem verloren !...

En hij, hij werd ongetwijfeld verdacht! Hij werd gezocht, achtervolgd als 'n wild dier zonder ophouden, in de oude, in de nieuwe wereld.. overal!...

Met ijzeren wilskracht dwong hij z'n lichaam tot verdergaan. 'n Eind verder sloeg hij langzaam den hoek van 'n zijstraat om. Maar toen hij zoover gekomen was, brak z'n wil als 'n glas en liet hij zich in 't portaal van 'n huis neervallen...

Maar toch, hij moest verder, steeds verder. Hij kon daar niet blijven zitten. Hij zou de aandacht trekken, en dat moest hij koste wat koste voorkomen...

Weer stond hij dus op, om z'n weg te vervolgen. Waarheen? 't Best leek het hem, in een afgelegen wijk 'n logement op te zoeken en daar den nacht door te brengen.

Aldoor sleepte hij zich nu voort. De vermoeienissen en aandoeningen, die hij den geheelen dag doorstaan had, begonnen zich te doen gelden. Al langzamer en langzamer werd zijn gang. Al afgelegener en eenzamer de straten, die hij doortrok. Eindelijk hield hij 'n oogenblik stil om even uit te rusten en z'n horloge te raadplegen... Al twaalf uur!

Maar waar was het logement, dat hij wilde opzoeken? Hij scheen het niet goed te kunnen herinneren. Was hij dan verdwaald?

Al moeizamer op goed geluk vervolgde hij z'n weg. De lucht, die hem tegemoet woei, werd ijler en frisscher alsof dichtbij 'n rivier stroomde. En werkelijk aan het eind van 'n eenzaam laantje zag hij het donker bewegende water waartegen 'n paar zwarte scheepsrompen zich afteekenden. Het was 'n verlaten scheepswerf. Kon hij daar den nacht maar doorbrengen, want hij gevoelde, dat hij niet verder kon, dat hij zou neervallen!

Langzaam wankelde hij het wegje af, dat naar de werf voerde. Reeds naderde hij 'n boot, die opde helling stond. Kon hij zich daarin verbergen, dan was hij, dien nacht tenminste veilig.

Maar wat hoorde hij daar?... Voetstappen?... Neen, 't was het geklots van 't water, dat tegen de houten schoeiing sloeg.. Daar klonk het weer. Weer dat onbestemde geluid!... Angstig ineengedoken, kroop hij achteruit, zich verbergend in den schaduw van den dreigendzwarten romp...

Steeds nader kwam het geluid. Waren het voetstappen? Werd hij achtervolgd... of was het z'n overspannen verbeelding... was hij krankzinnig?...

Eensklaps meende hij 'n gedaante voor zich uit te zien... Groote God, het was Karsten!... Neen, dat kan niet flitste het nog door z'n verzwakte hersenen.. Maar ja, hij was het toch!... Dreigend kwam hij nader, met den vreeselijken doodsgrijns van het belladonna-vergift op het gelaat...

Ontzet deinsde Determan achteruit, de haren rezen hem te berge, het klamme angstzweet stond hem op 't gelaat: Weg, weg! gilde hij... Toen nog een stap, 'n plons, en hij zonk in de diepte... Hij voelde het water in z'n kleeren z'n kleeren zuigen en hem met geweld neertrekken naar de donkere vormlooze diepte... hij deed 'n machtelooze poging om zich op te werpen uit de kolk, die hem onverbiddelijk meezoog... toen drong 'n vreemde muziek in z'n ooren... en hij zonk weg, al dieper en dieper en verder en verder...

XIII.

Het antwoord van het New Yorksche detectivenkantoor nam bij Laarman elken twijfel weg aan de schuld van Determan, maar sloeg hem tevens met stomme verbazing.

Determan, zoo heette het, was verloofd met Anny Vermeer en stond op 't punt met haar in het huwelijk te treden. Zijne bruid was niemand anders dan Teresa Vermira — de tooneelnaam van Anny — dezelfde actrice, die door haar spel en hare schoonheid zulk 'n diepen indruk op Laarman gemaakt had.

— Zij waren dus aan één troep verbonden, mompelde hij Maar waarom doodde hij Karsten dan? En dat zoo kort voor hun huwelijk? Was het om te zekerder te zijn van Karsten's fortuin?

Het verdere gedeelte van het telegram gaf Laarman weinig reden tot tevredenheid. Alle havenplaatsen en stations werden scherp bewaakt, ook het huis van de dames Vermeer en het pension, dat hij blijkens nadere informatie pas betrokken had. Maar totnogtoe was het niet gelukt, Determan te arresteeren.

Wat de dames Vermeer betrof, deze schenen in 't geheel niet bij het geval betrokken; want bij navraag hadden zij opgegeven, dat Determan wegens familieomstandigheden verlof naar Holland had gekregen en elk oogenblik terugverwacht werd.

Determan moest dus ofwel nog niet overgestoken zijn naar Amerika — en dit achtte hij buitengesloten... ofwel hij moest aan de aandacht der detectives ontsnapt zijn en zich schuil houden.

In deze omstandigheden vond Laarman het 't beste, zelf naar New York over te steken om verdere nasporingen te doen.

Maar nog 'n andere reden was er, die hem naar de wereldstad trok, en dat was Anny! De indruk, dien zij op hem gemaakt had door haar schoonheid en lieftalligheid werd nu versterkt door de zekerheid, dat hij haar had behoed voor 'n huwelijk met 'n moordenaar! Was het te verwonderen, dat hij Anny nu zelf wilde leeren kennen? Dat zijne bewondering voor haar langzamerhand overging in liefde?

Na aankomst te New York begaf Laarman zich onverwijld naar het kantoor van Dawson en Co. Zijn eerste vraag was natuurlijk naar Determan. Maar ondanks alle nasporingen was men er niet in geslaagd hem te vinden

Terwijl hij nog in gesprak was,. werd het kantoor opgebeld, door 'n detective, die meedeelde, dat bij 'n scheepswerf 'n hoed en 'n pruik op het water drijvend was gevonden, die aan den binnenkant met den naam der Crystal Film Co. gemerkt waren.

Op Dawson's vraag of er ter plaatse al gedregd was, klonk het antwoord ontkennend. De beide detectives besloten nu, zich naar de oude werf te begeven en het water te laten afdreggen.

Groot was hun ontroering, toen ze eindelijk het lijk van den ongelukkige zagen ophalen. Reeds dadelijk bemerkten ze aan de houding, dat hij zich zelf niet het leven benomen had, maar door 'n ongelukkig toeval of wellicht uit vrees voor ontdekking te water was geraakt. Bij nader onderzoek bleek, dat het horloge op halféén was blijven stilstaan en zich in de kleeren 'n pakje met vergift verstopt bevond.

Nadat de verdere formaliteiten vervuld waren, restte nu nog de dames Vermeer van het ongeluk in kennis te stellen. En deze moeilijke taak had Laarman op zich genomen.

Met de grootste omzichtigheid verhaalde hij mevrouw Vermeer het gebeurde met haar broer, den heer Karsten, en de rol, die Determan daarbij gespeeld had.

De vreeselijke onsteltenis der oude dame laat zich begrijpen. Maar in hare bezorgdheid voor Anny wilde zij haar zelf zoo voorzichtig mogelijk op alles voorbereiden. Het zij echter dat zij hierin faalde of dat Anny door Determan's lang wegblijven reeds het ergste vreesde, in elk geval trof de slag het jonge meisje zoo zwaar, dat ze ernstig ziek werd en maanden lang tusschen leven en dood zweefde.

Laarman was inmiddels weer naar Holland teruggekeerd. In de dagen van Anny's ziekte toonde hij zich 'n beproefd vriend voor mevrouw Vermeer. Hij wist haar na Anny's herstel over te halen, naar Holland over te komen om Anny in 'n andere omgeving te verplaatsen en het haar nagelaten fortuin beter te kunnen beheeren.

Het duurde echter nog geruimen tijd voordat hij om Anny's hand durfde vragen; maar toen was hij ook zeker van het antwoord, dat hem den gelukkigsten man ter wereld maakte.

'n Jaar is vervlogen. Weer bevinden we ons in de keuken waar juffrouw Stibbe den schepter zwaait. Maar nu geen wanorde van dooreengezet vaat- en glaswerk.

Juffrouw Stibbe, die nu bij mijnheer Willing huishoudster is, lijkt veel ouder geworden. Heur haar is sp[...] wit; maar haar gelaat vertoont nog steeds dezelfde opgeruimde uitdrukking en blozende gelaatskleur. Op dit oogenblik speelde 'n blijde glimlach om haar mond. Zij heeft 'n kaartje in de hand, dat mijnheer Willing haar zooeven heeft toegereikt en leest halfdluid:

— De heer en mevrouw Laarman hebben de eer U kennis te geven van de geboorte hunner dochter

ANNY.

— Wel wel wat 'n geluk! mompelt ze hoofdschuddend. En het heet Anny naar het lieve mevrouwtje! Wat zal mijnheer Laarman blij zijn! En mijnheer Willing is peetoom? . . . Komaan, ik ga 'ns gauw 'n lekker schoteltje voor 't moedertje klaarmaken! . . .

EINDE.